

**MREŽA ORGANIZACIJA OSOBA SA INVALIDITETOM
UNSKO-SANSKOG KANTONA**

ANALIZA MAPIRANJA PRISTUPAČNOSTI JAVNIH OBJEKATA I USLUGA ZA OSOBE SA INVALIDITETOM NA PODRUČJU OPĆINE KLJUČ

**Analiza je izrađena na osnovu terenskog mapiranja pristupačnosti
provedenog 19. maja 2026. godine na području općine Ključ.**

*Mapiranje je realizovano od strane Mreže organizacija osoba sa invaliditetom
Unsko-sanskog kantona u saradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini.*

TERENSKI TIM:

Ispred Mreže organizacija osoba sa invaliditetom Unsko-sanskog kantona:

Almir Merdžanić i Sandra Merdžanić-Jašarević

Ispred Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini:

Slobodanka Radić i Miloš Bajić

AUTOR ANALIZE:

Samir Đulić

Maj 2026. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. CILJ I METODOLOGIJA MAPIRANJA.....	3
2.1. CILJ MAPIRANJA.....	3
2.2. METODOLOGIJA.....	4
3. OPĆI PREGLED STANJA PRISTUPAČNOSTI.....	4
4. DETALJNA ANALIZA PRISTUPAČNOSTI PO OBJEKTIMA.....	5
4.1. ZGRADA OPĆINE KLJUČ.....	5
4.2. CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KLJUČ.....	6
4.3. JU MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „PROF. OMER FILIPOVIĆ“ KLJUČ.....	7
4.4. SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE – BIRO RADA KLJUČ.....	8
4.5. JU MAŠINSKA SREDNJA ŠKOLA „PROF. OMER FILIPOVIĆ“ KLJUČ.....	9
4.6. DOM ZDRAVLJA KLJUČ.....	10
4.7. GRADSKA APOTEKA KLJUČ.....	11
4.8. ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE USK – PODRUŽNICA KLJUČ.....	12
4.9. OSNOVNA ŠKOLA KLJUČ.....	13
4.10. JU DJEČIJI VRTIĆ „LJILJAN“ KLJUČ.....	14
4.11. CIPS – ODJEL ZA ADMINISTRACIJU KLJUČ.....	15
4.12. ODJELJENJE OPĆINSKOG SUDA U SANSKOM MOSTU - KLJUČ.....	16
4.13. POLICIJSKA STANICA KLJUČ.....	17
4.14. POŠTA KLJUČ.....	18
4.15. CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE KLJUČ - DOM KULTURE.....	19
4.16. PRAVOSLAVNA CRKVA.....	20
4.17. GRADSKA DŽAMIJA KLJUČ.....	21
5. STATISTIČKI PREGLED REZULTATA MAMIRANJA.....	22
6. PRAVNI OKVIR.....	22
7. POZITIVNI PRIMJERI PRISTUPAČNOSTI.....	23
8. DETALJNI ZAKLJUČCI.....	24
9. PREPORUKE.....	24
10. ZAVRŠNA RAZMATRANJA.....	10
11. AUTORI I UČESNICI MAPIRANJA.....	26

1. UVOD

Pristupačnost predstavlja jedno od osnovnih ljudskih prava osoba sa invaliditetom i preduslov je za njihovo puno i ravnopravno učešće u svim segmentima društvenog života. Bez pristupačnih institucija, javnih usluga, obrazovanja, zdravstva, pravosuđa i kulturnih sadržaja nije moguće govoriti o stvarnoj inkluziji osoba sa invaliditetom.

Mreža organizacija osoba sa invaliditetom Unsko-sanskog kantona, u saradnji sa OSCE misijom u Bosni i Hercegovini, provela je 19. maja 2026. godine mapiranje pristupačnosti javnih objekata na području općine Ključ.

Cilj mapiranja bio je utvrditi postojeće stanje pristupačnosti, identifikovati arhitektonske i komunikacijske prepreke te definisati preporuke za unapređenje položaja osoba sa invaliditetom kroz uklanjanje barijera i unapređenje pristupačnosti javnih institucija.

Mapiranje je obuhvatilo:

- institucije javne uprave,
- zdravstvene ustanove,
- obrazovne ustanove,
- kulturne institucije,
- vjerske objekte,
- pravosudne institucije,
- ustanove socijalne zaštite.

2. CILJ I METODOLOGIJA MAPIRANJA

2.1. Cilj mapiranja

Cilj mapiranja bio je:

- evidentirati stvarno stanje pristupačnosti,
- identifikovati fizičke i komunikacijske prepreke,
- procijeniti mogućnost samostalnog korištenja objekata od strane osoba sa invaliditetom,
- osigurati osnov za buduće infrastrukturne i zagovaračke aktivnosti.

2.2. Metodologija

Mapiranje je provedeno kroz:

- terenski obilazak objekata,
- fotografisanje pristupačnosti,
- evidentiranje postojećih barijera,
- procjenu pristupačnosti za različite kategorije osoba sa invaliditetom.

Analiza je posebno obuhvatila:

- osobe koje koriste invalidska kolica,
- slijepi i slabovidne osobe,
- osobe sa smanjenom pokretljivošću.

3. OPĆI PREGLED STANJA PRISTUPAČNOSTI

Na osnovu provedenog mapiranja može se zaključiti da je pristupačnost javnih institucija i objekata na području općine Ključ na veoma nezadovoljavajućem nivou.

Većina objekata:

- nema liftove,
- nema podizne platforme,
- nema prilagođene toalete,
- nema adekvatno obilježena parking mjesta,
- nema taktilne staze i Brajeve oznake,
- nema prilagođene komunikacijske sisteme.

Posebno zabrinjava činjenica da su nepristupačne upravo institucije koje osobe sa invaliditetom najčešće koriste radi ostvarivanja svojih osnovnih prava.

Posebno je važno naglasiti da pristupačnost ne podrazumijeva isključivo uklanjanje arhitektonskih barijera, već i osiguravanje pristupa informacijama, uslugama i komunikaciji za sve kategorije osoba sa invaliditetom. Nedostatak pristupačnosti direktno utiče na mogućnost samostalnog života, obrazovanja, zapošljavanja i aktivnog učešća osoba sa invaliditetom u lokalnoj zajednici.

4. DETALJNA ANALIZA PRISTUPAČNOSTI PO OBJEKTIMA

4.1. ZGRADA OPĆINE KLJUČ

Kratak opis objekta

Zgrada Općine Ključ predstavlja centralnu instituciju lokalne uprave u kojoj građani ostvaruju osnovna administrativna prava i usluge. Objekat ima određeni nivo fizičke pristupačnosti, ali i dalje sadrži značajne prepreke za osobe sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI	✓	
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata		✓
Prilagođen šalter		✓
Široki hodnici	✓	
Prilagođen toilet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje		✓

Opća ocjena : Djelimično pristupačan objekat.

Slika 1. Kosa ravan na ulazu u zgradu Općine Ključ

4.2. CENTAR ZA SOCIJALNI RAD KLJUČ

Kratak opis objekta

Centar za socijalni rad jedna je od ključnih institucija za osobe sa invaliditetom, ali objekat nije prilagođen korisnicima invalidskih kolica.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☐	☒
Kosa ravan	☐	☒
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☐	☒
Prilagođen toalet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Potpuno nepristupačan objekat.

Slika 2. Pristup gornjoj etaži objekta JU Centar za socijalni rad

4.3. JU MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „PROF. OMER FILIPOVIĆ“

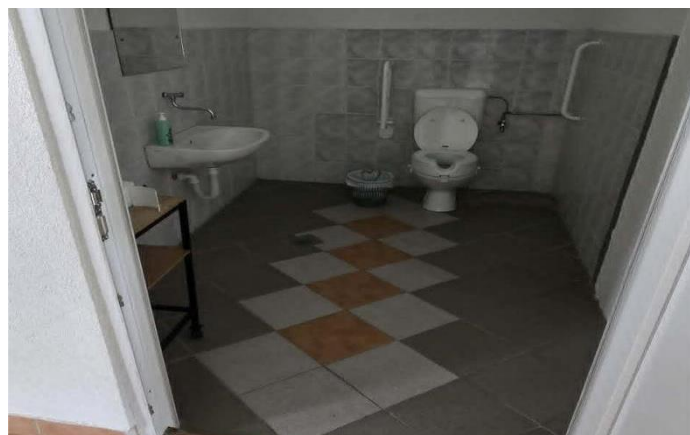
KLJUČ

Kratak opis objekta

Srednjoškolski objekat djelimično prilagođen potrebama učenika i građana sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☒	☐
Kosa ravan	☒	☐
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☒	☐
Široki hodnici	☒	☐
Prilagođen toilet	☒	☐
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Djelimično pristupačan objekat.

Slika 3. Pristupačan toilet u MSŠ "Prof. Omer Filipović"

4.4. SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE – BIRO RADA KLJUČ

Kratak opis objekta

Biro rada predstavlja važnu instituciju za ostvarivanje prava na rad i zapošljavanje, ali objekat ne ispunjava osnovne standarde pristupačnosti.

Element	DA	NE
Parking za OSI		✓
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan		✓
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata		✓
Prilagođen šalter		✓
Široki hodnici		✓
Prilagođen toalet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje		✓

Opća ocjena: N pristupačan objekat.

Slika 4. Pristup objektu Službe za zapošljavanje

4.5. JU MAŠINSKA SREDNJA ŠKOLA „PROF. OMER FILIPOVIĆ“ KLJUČ

Kratak opis objekta

Objekat škole potpuno nepristupačan za osobe sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☐	☒
Kosa ravan	☐	☒
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☐	☒
Prilagođen toalet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Potpuno nepristupačan objekat.

Slika 5. Pristup objektu Mašinske srednje škole

4.6. DOM ZDRAVLJA KLJUČ

Kratak opis objekta

Dom zdravlja predstavlja jedan od najpristupačnijih objekata na području općine Ključ.

Element	DA	NE
Parking za OSI	✓	
Obilježen parking	✓	
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift	✓	
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže	✓	
Dovoljna širina vrata	✓	
Prilagođen šalter	✓	
Široki hodnici	✓	
Prilagođen toilet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake	✓	
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje	✓	

Opća ocjena: Uglavnom pristupačan objekat.

Slika 6. Pristupačan lift u objektu u Domu zdravlja Ključ

4.7. GRADSKA APOTEKA KLJUČ

Kratak opis objekta

Gradska apoteka Ključ predstavlja zdravstvenu ustanovu od posebnog značaja za svakodnevno ostvarivanje prava građana na zdravstvenu zaštitu i nabavku lijekova. Prilaz objektu nije adekvatno prilagođen osobama sa invaliditetom, a prisustvo stepenica i nedostatak pristupnih rješenja značajno otežavaju samostalan pristup korisnicima invalidskih kolica.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☐	☒
Kosa ravan	☐	☒
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☒	☐
Prilagođen toalet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Potpuno nepristupačan objekat.

Slika 7. Prilaz objektu Gradske apoteke Ključ

4.8. ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE USK – PODRUŽNICA KLJUČ

Kratak opis objekta

Podružnica Zavoda za zdravstveno osiguranje USK u Ključu pruža usluge ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja. Objekat se nalazi na spratu i nije opremljen liftom, kosom ravni niti podiznom platformom, zbog čega je pristup osobama sa invaliditetom značajno otežan.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☒	☐
Kosa ravan	☐	☒
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☒	☐
Prilagođen toalet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Potpuno nepristupačan objekat.

Slika 8. Prilaz objektu Zavoda zdravstveno osiguranja

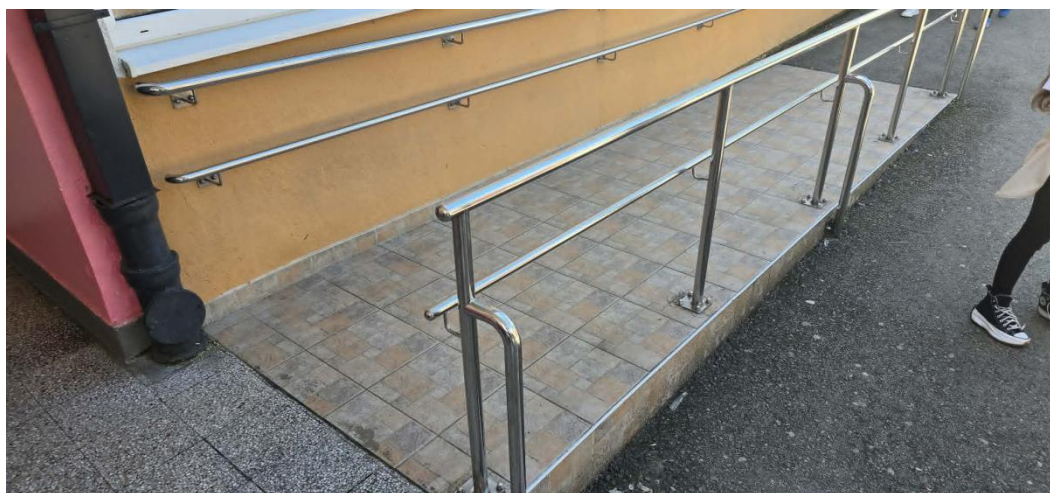
4.9. OSNOVNA ŠKOLA KLJUČ

Kratak opis objekta

Osnovna škola Ključ jedna je od najvažnijih obrazovnih ustanova na području općine. Objekat posjeduje određene elemente pristupačnosti, uključujući kosu ravan, prilagođen toalet i senzornu sobu, ali više etaže nisu dostupne osobama koje koriste invalidska kolica.

Element	DA	NE
Parking za OSI		✓
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata	✓	
Prilagođen šalter	✓	
Široki hodnici	✓	
Prilagođen toalet	✓	
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje	✓	

Opća ocjena: Djelimično pristupačan objekat.

Slika 9. Kosa ravan na ulazu Osnovne škole Ključ

4.10. JU DJEČIJI VRTIĆ „LJILJAN“ KLJUČ

Kratak opis objekta

JU Dječiji vrtić „Ljiljan“ Ključ pruža usluge predškolskog odgoja i obrazovanja. Na ulazu u objekat postoji kosa ravan, međutim ne postoje lift, podizna platforma niti prilagođeni sanitarni čvorovi, zbog čega pristupačnost nije u potpunosti osigurana.

Element	DA	NE
Parking za OSI		✓
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata		✓
Prilagođen šalter		✓
Široki hodnici		✓
Prilagođen toilet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje	✓	

Opća ocjena: Uglavnom nepristupačan objekat.

Slika 10. Kosa ravan na ulazu u Dječiji vrtić „Ljiljan“ Ključ

4.11. CIPS – ODJEL ZA ADMINISTRACIJU KLJUČ

Kratak opis objekta

CIPS – Odjel za administraciju Ključ predstavlja jednu od najfrekventnijih javnih službi u kojoj građani ostvaruju lične dokumente i druge administrativne usluge. Objekat se nalazi u prizemlju i posjeduje pristupačan ulaz, kosu ravan i prilagođen pult, što omogućava relativno samostalno korištenje usluga osobama sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI	✓	
Obilježen parking	✓	
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata	✓	
Prilagođen šalter	✓	
Široki hodnici	✓	
Prilagođen toalet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje		✓

Opća ocjena: Uglavnom pristupačan objekat.

Slika 11. Pristupačan ulaz u objekat CIPS-a

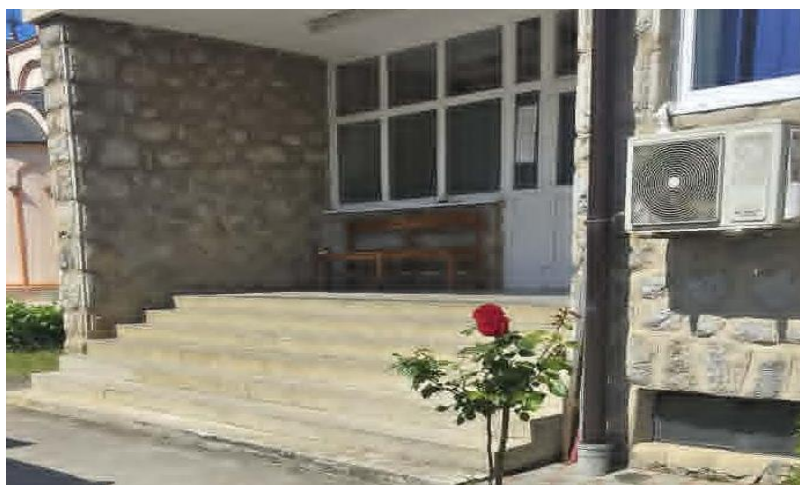
4.12. ODJELJENJE OPĆINSKOG SUDA U SANSKOM MOSTU – KLJUČ

Kratak opis objekta

Odjeljenje Općinskog suda u Sanskom Mostu smješteno u Ključu predstavlja važnu pravosudnu instituciju za ostvarivanje prava građana. Zbog nepostojanja kosih ravni, lifta i drugih pristupnih rješenja objekat nije pristupačan osobama sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☒	☐
Kosa ravan	☐	☒
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☒	☐
Prilagođen toalet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Potpuno nepristupačan objekat.

Slika 12. Ulaz u objekat suda

4.13. POLICIJSKA STANICA KLJUČ

Kratak opis objekta

Policijska stanica Ključ obavlja poslove javne sigurnosti i ostvarivanja prava građana iz oblasti unutrašnjih poslova. Objekat se nalazi na spratu do kojeg vodi veliki broj stepenica, a ne posjeduje lift niti druga rješenja koja bi omogućila samostalan pristup osobama sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI		✓
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan		✓
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata		✓
Prilagođen šalter		✓
Široki hodnici	✓	
Prilagođen toalet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje		✓

Opća ocjena: Potpuno nepristupačan objekat.

Slika 13. Ulaz u objekat policijske stanice Ključ

4.14. POŠTA KLJUČ

Kratak opis objekta

Pošta Ključ pruža poštanske i finansijske usluge velikom broju građana. Iako na ulazu postoji kosa ravan, ona je u lošem stanju, a šalteri i ostali elementi objekta nisu prilagođeni potrebama osoba sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☒	☐
Kosa ravan	☒	☐
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☒	☐
Prilagođen toilet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Uglavnom nepristupačan objekat.

Slika 14. Ulaz u objekat pošte Ključ

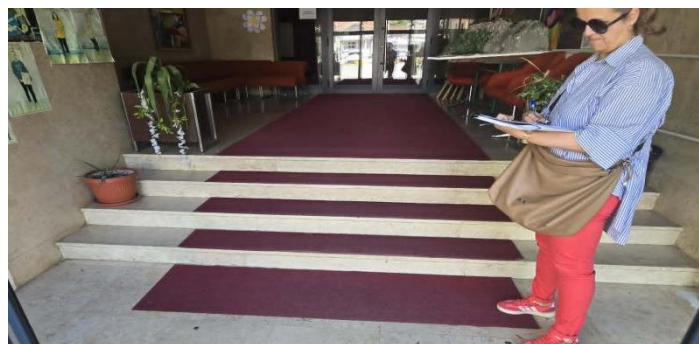
4.15. CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE KLJUČ – DOM KULTURE

Kratak opis objekta

Centar za kulturu i obrazovanje Ključ predstavlja centralnu ustanovu kulturnog života općine. Objekat posjeduje određene elemente pristupačnosti, uključujući sporedni pristupačan ulaz, ali ne raspolaže liftom, podiznom platformom niti prilagođenim toaletom za osobe sa invaliditetom.

Element	DA	NE
Parking za OSI		✓
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata	✓	
Prilagođen šalter		✓
Široki hodnici	✓	
Prilagođen toalet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje		✓

Opća ocjena: Uglavnom nepristupačan objekat.

Slika 15. Glavni ulaz u objekat Doma kulture ključ

4.16. PRAVOSLAVNA CRKVA

Kratak opis objekta

Pravoslavna crkva predstavlja značajan vjerski objekat na području općine Ključ. Iako je moguć prilazak objektu sa glavnog puta, pristup unutrašnjosti nije omogućen osobama koje koriste invalidska kolica zbog prisustva stepenica i nepostojanja kosih ravni.

Element	DA	NE
Parking za OSI		✓
Obilježen parking		✓
Pristupačan trotoar	✓	
Kosa ravan	✓	
Lift		✓
Podizna platforma		✓
Pristupačne gornje etaže		✓
Dovoljna širina vrata		✓
Prilagođen šalter		✓
Široki hodnici		✓
Prilagođen toalet		✓
Taktilne staze		✓
Brajeve oznake		✓
Zvučna signalizacija		✓
Obučeno osoblje		✓

Opća ocjena: Uglavnom nepristupačan objekat.

Slika 16. Pristup ulazu pravoslavne crkve

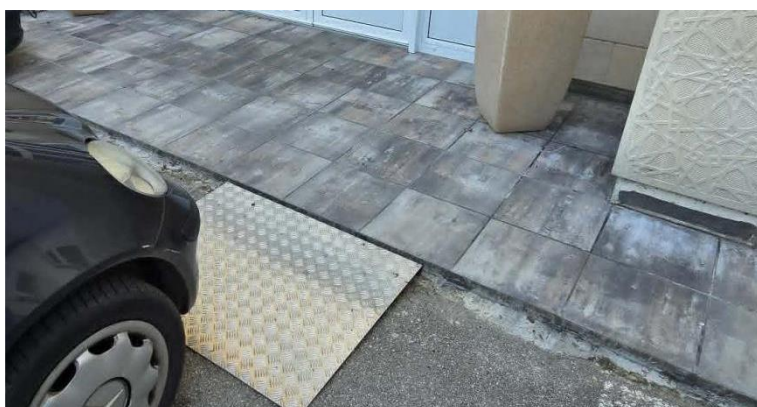
4.17. GRADSKA DŽAMIJA KLJUČ

Kratak opis objekta

Gradska džamija u Ključu predstavlja jedan od najznačajnijih vjerskih objekata u lokalnoj zajednici. Na ulazu postoji kosa ravan i pristupačan prilaz, ali više etaže nisu dostupne osobama sa invaliditetom zbog nepostojanja lifta i podizne platforme.

Element	DA	NE
Parking za OSI	☐	☒
Obilježen parking	☐	☒
Pristupačan trotoar	☒	☐
Kosa ravan	☒	☐
Lift	☐	☒
Podizna platforma	☐	☒
Pristupačne gornje etaže	☐	☒
Dovoljna širina vrata	☐	☒
Prilagođen šalter	☐	☒
Široki hodnici	☒	☐
Prilagođen toalet	☐	☒
Taktilne staze	☐	☒
Brajeve oznake	☐	☒
Zvučna signalizacija	☐	☒
Obučeno osoblje	☐	☒

Opća ocjena: Uglavnom nepristupačan objekat.

Slika 17. Pristup ulazu gradske džamije Ključ

5. STATISTIČKI PREGLED REZULTATA MAMIRANJA

Tokom mapiranja analizirano je ukupno 17 javnih objekata različite namjene, uključujući institucije javne uprave, zdravstvene ustanove, obrazovne institucije, ustanove socijalne zaštite, pravosudne institucije, kulturne ustanove i vjerske objekte.

Utvrđeno je da:

- samo mali broj objekata posjeduje kosu ravan ili drugi oblik prilagođenog pristupa,
- većina objekata nema lift ili podiznu platformu,
- prilagođeni toaleti prisutni su u veoma malom broju objekata,
- nijedan analizirani objekat nema u potpunosti razvijen sistem taktilnih oznaka za slijepu i slabovidnu osobu,
- većina objekata nema Brajeve oznake niti zvučnu signalizaciju,
- institucije koje osobe sa invaliditetom najčešće koriste i dalje sadrže značajne arhitektonske prepreke.

Rezultati pokazuju da pristupačnost na području općine Ključ još uvijek nije na nivou koji omogućava potpuno ravnopravno učešće osoba sa invaliditetom u društvenom životu.

6. PRAVNI OKVIR

Pristupačnost javnih objekata predstavlja zakonsku obavezu svih javnih institucija i sastavni je dio ostvarivanja osnovnih ljudskih prava osoba sa invaliditetom. Osiguravanje pristupačnosti nije samo pitanje dobre prakse, već i obaveza koja proizlazi iz međunarodnih i domaćih propisa.

Pravni osnov za osiguravanje pristupačnosti sadržan je u:

- **Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom**, koju je Bosna i Hercegovina ratifikovala 2010. godine;
- **Zakonu o zabrani diskriminacije Bosne i Hercegovine**;
- **Zakonu o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine**;
- **Zakonu o prostornom uređenju i građenju Unsko-sanskog kantona**;

- **Uredbi o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uslovima i normativima za sprečavanje stvaranja svih barijera za osobe sa umanjenim tjelesnim sposobnostima** („Službene novine Federacije BiH“, broj 48/09);
- **Standardnim pravilima Ujedinjenih nacija za izjednačavanje mogućnosti osoba sa invaliditetom;**
- **Strategijama i akcionim planovima u oblasti invalidnosti na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.**

Poseban značaj ima Uredba Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o prostornim standardima i urbanističko-tehničkim uslovima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera, kojom su definisani minimalni standardi pristupačnosti javnih objekata, javnih površina, saobraćajnica, parking prostora i drugih sadržaja od javnog značaja.

Nepristupačnost javnih objekata može predstavljati oblik posredne diskriminacije jer osobama sa invaliditetom onemogućava ravnopravan pristup uslugama, informacijama i sadržajima koje koriste ostali građani. Stoga su javne institucije dužne prilikom izgradnje, rekonstrukcije i održavanja objekata osigurati primjenu propisanih standarda pristupačnosti i univerzalnog dizajna.

7. POZITIVNI PRIMJERI PRISTUPAČNOSTI

Tokom mapiranja evidentirani su i određeni pozitivni primjeri koji mogu poslužiti kao model za unapređenje pristupačnosti drugih javnih objekata.

Posebno se izdvajaju:

- Dom zdravlja Ključ, koji raspolaže liftom i omogućava pristup većem broju sadržaja osobama sa invaliditetom;
- CIPS – Odjel za administraciju Ključ, koji posjeduje pristupačan ulaz i prilagođen pult za rad sa građanima;
- Osnovna škola Ključ, koja posjeduje kosu ravan, prilagođen toalet i senzornu sobu;
- Zgrada Općine Ključ, koja posjeduje određene elemente pristupačnosti na ulazu u objekat.

Ovi primjeri potvrđuju da je unapređenje pristupačnosti moguće ostvariti uz relativno mala infrastrukturna ulaganja i adekvatno planiranje.

8. DETALJNI ZAKLJUČCI

Na osnovu provedenog mapiranja može se zaključiti da osobe sa invaliditetom na području općine Ključ i dalje nailaze na ozbiljne prepreke u svakodnevnom životu i ostvarivanju osnovnih prava.

Najizraženiji problemi odnose se na:

- nepristupačnost višespratnih objekata,
- nepostojanje prilagođenih toaleta,
- nepristupačnost institucija pravosuđa i sigurnosti,
- nedostatak pristupačnosti za slijepu i slabovidnu osobu,
- nedostatak sistemskog pristupa rješavanju problema pristupačnosti.

Posebno zabrinjava činjenica da su nepristupačne upravo institucije koje osobe sa invaliditetom najčešće koriste radi ostvarivanja svojih osnovnih prava.

Iako postoje određeni pozitivni primjeri, ukupno stanje pristupačnosti i dalje je nezadovoljavajuće i zahtijeva hitne sistemske mjere.

8. PREPORUKE

Preporučuje se:

1. Ugradnja liftova i podiznih platformi u javne objekte.
2. Rekonstrukcija i izgradnja pristupačnih kosih ravni.
3. Uspostavljanje pristupačnih toaleta u svim javnim institucijama.
4. Uvođenje taktilnih staza i Brajevih oznaka.
5. Obezbeđivanje pravilno obilježenih parking mjesta za OSI.
6. Prilagođavanje šaltera i komunikacijskih sistema.
7. Edukacija zaposlenih za rad sa osobama sa invaliditetom.
8. Izrada lokalnog akcionog plana pristupačnosti.
9. Uključivanje organizacija osoba sa invaliditetom u sve infrastrukturne projekte.
10. Kontinuirani monitoring pristupačnosti javnih objekata.

10. ZAVRŠNA RAZMATRANJA

Pristupačnost nije pitanje privilegije već osnovno ljudsko pravo i preduslov za puno i ravnopravno učešće osoba sa invaliditetom u društvu.

Rezultati ovog mapiranja trebaju predstavljati osnov za:

- strateško planiranje,
- infrastrukturna ulaganja,
- donošenje lokalnih politika i unapređenje kvaliteta života osoba sa invaliditetom.

Neophodno je da nadležne institucije u narednom periodu poduzmu konkretne mjere kako bi se osigurala puna pristupačnost i omogućilo ravnopravno učešće osoba sa invaliditetom u svim segmentima društvenog života, u skladu sa Konvencijom UN-a o pravima osoba sa invaliditetom i važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Mapiranje provedeno na području općine Ključ pokazalo je potrebu za sistemskim i planskim pristupom unapređenju pristupačnosti. U narednom periodu potrebno je osigurati da se svi novi infrastrukturni projekti planiraju i realizuju u skladu sa principima univerzalnog dizajna i važećim standardima pristupačnosti, uz aktivno uključivanje organizacija osoba sa invaliditetom u procese planiranja i donošenja odluka.

11. AUTORI I UČESNICI MAPIRANJA

Terensko mapiranje pristupačnosti javnih objekata na području općine Ključ provedeno je 19. maja 2026. godine u okviru aktivnosti Mreže organizacija osoba sa invaliditetom Unsko-sanskog kantona, u saradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini.

U realizaciji terenskih aktivnosti učestvovali su:

Ispred Mreže organizacija osoba sa invaliditetom Unsko-sanskog kantona:

- **Almir Merdžanić**, predstavnik Mreže organizacija osoba sa invaliditetom Unsko-sanskog kantona;
- **Sandra Merdžanić-Jašarević**, članica Vijeća za osobe sa invaliditetom Bosne i Hercegovine.

Ispred Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini:

- **Slobodanka Radić**;
- **Miloš Bajić**.

Na osnovu podataka prikupljenih tokom terenskog mapiranja izrađena je pisana analiza pristupačnosti javnih objekata na području općine Ključ, čiji je autor:

- **Samir Đulić**, predsjednik Mreže organizacija osoba sa invaliditetom Unsko-sanskog kantona.

Ova analiza predstavlja stručni pregled stanja pristupačnosti javnih objekata te sadrži preporuke za unapređenje pristupačnosti i ostvarivanje prava osoba sa invaliditetom u skladu sa važećim domaćim i međunarodnim standardima.

Ovo će dokumentu dati dodatnu vjerodostojnost jer jasno pokazuje ko je radio terenski dio, ko je bio uključen ispred OSCE-a i ko je izradio završnu analizu. Takođe, dobro izgleda kao posljednje poglavlje prije korica ili završetka dokumenta.